

УДК 678.048:615.451.16+634.31/34

**І. П. Двуліт, В. М. Зубачик, д. мед. н.,
О. А. Макаренко, к. біол. н.**

Львівський національний медичний університет
ДУ "Інститут стоматології АМН України"

ВИКОРИСТАННЯ ЗУБНОГО ЕЛІКСИРУ "ГРЕЙПФРУТОВИЙ" В КОМПЛЕКСНОМУ ЛІКУВАННІ ГЕНЕРАЛІЗОВАНОГО ПАРОДОНТИТУ

У 35 хворих на генералізований пародонтит І ступеня та 15 здорових осіб (норма) досліджували стан порожнини рота та пародонту, використовуючи показники гігієнічного індексу Грін-Вермільона, РМА та індексу кровотечі ясен, а також визначаючи рівень в слині маркерів запалення – концентрацію малонового діальдегіду та активність протеаз. Встановлено суттєве збільшення індексів і маркерів запалення у хворих. Комплексне лікування з додатковим включенням полоскань порожнини рота зубним еліксіром "Грейпфрутовий" знизило значення індексів і рівень маркерів запалення порівняно з групою порівняння (базове лікування без еліксиру).

Ключові слова: пародонтит, грейпфрут, еліксир, маркери запалення.

І. П. Двуліт, В. М. Зубачик, О. А. Макаренко

Львовский национальный медицинский университет
ГУ «Институт стоматологии АМН Украины»

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЗУБНОГО ЭЛИКСИРА "ГРЕЙПФРУТОВЫЙ" В КОМПЛЕКСНОМ ЛЕЧЕНИИ ГЕНЕРАЛИЗОВАННОГО ПАРОДОНТИТА

У 35 больных генерализованным пародонтитом І степени и 15 здоровых лиц (норма) обследовали состояние полости рта и пародонта, используя показатели гигиенического индекса Грин-Вермильона, РМА и индекса кровоточивости десен, а также определяя уровень в слюне маркеров воспаления – концентрацию малонового диальдегида (МДА) и активность протеаз. Установлено существенное увеличение индексов и маркеров воспаления у больных. Комплексное лечение с дополнительным включением полосканий полости рта зубным эликсиром "Грейпфрутовый" снизило значения индексов и уровень маркеров воспаления по сравнению с группой сравнения (базовое лечение без эликсира).

Ключевые слова: пародонтит, грейпфрут, эликсир, маркеры воспаления.

I. P Dvulit, V. M. Zubachik, O. A. Makarenko

Lviv National Medical University
SE "the Institute of Dentistry of the AMS of Ukraine"

THE USE OF DENTIFRICE WATER "GRAPEFRUIT" IN THE COMPLEX TREATMENT OF GENERALIZED PERIODONTITIS

The state of oral cavity and periodontium was studied in 35 patients with generalized periodontitis of the 1st degree and 15 healthy people (norm) with the use of the data from hygienic indices by Green-Vermillion, RMA and index of gingival hemorrhage, as well as determining the level of inflammatory markers in saliva – concentration of malonic dialdehyde (MDA) and activity of proteases. The considerable increase of the indices and markers of inflammation were noticed in patients. The complex treatment with the dentifrice water "Grapefruit" has reduced the values of indices and the level of markers of inflammation in comparison to the comparative group (the basic treatment without the dentifrice water).

Key words: periodontitis, grapefruit, dentifrice water, markers of inflammation.

В наших попередніх дослідженнях [1-3] було показано, що зубний еліксир "Грейпфрутовий" позитивно впливає на стан пародонту шурів з експериментальним пародонтитом.

Метою даної роботи стало вивчення ефективності комплексного лікування хворих на генералізований пародонтит з використанням зубного еліксиру "Грейпфрутовий".

Матеріали і методи дослідження. Ефективність зубного еліксиру була вивчена у 35 хворих на генералізований пародонтит І ступеню у віці 26-60 років (20 жінок і 15 чоловіків), яких було поділено на 2 групи – основну групу (19 пацієнтів), що на фоні базового лікування здійснювали полоскання ротової порожнини зубним еліксіром "Грейпфрутовий" і групу порівняння (16 пацієнтів), що служила контролем і яка отримувала лише базове лікування.

Базове (традиційне) лікування складалось з наступного:

- професійна гігієна порожнини рота;
- лікування вогнищ одонтогенної інфекції;
- місцева антимікробна терапія за допомогою хлорофіліпту;
- в разі потреби – раціональне протезування зубів;
- індивідуальна гігієна порожнини рота з дво-разовою (вранці і ввечері) чисткою зубів зубною пастою.

В основній групі додатково призначали 4-разове полоскання ротової порожнини зубним еліксіром (в розведенні 1 чайна ложка на 50 мл питної води), яке здійснювали після прийому їжі протягом однієї хвилини.

Лікувальні процедури і полоскання рота еліксіром виконували протягом одного місяця. Оцінку стану пародонта у хворих здійснювали в перший день (I дослідження), через 15 днів (II дослідження) і через 1 місяць (III дослідження).

Гігієнічний стан ротової порожнини оцінювали за допомогою гігієнічного індексу Green-Vermillion [4], інтенсивність кровотечі за індексом Мюллеманн і Сон [5], інтенсивність запального процесу в пародонті визначали за допомогою індексу РМА [4].

Стан слинних залоз оцінювали за показниками нестимульованої і стимульованої саливації [6].

В слині визначали рівень маркерів запалення – концентрацію малонового діальдегіду (МДА) [7] і загальну протеолітичну активність (ЗПА) [8].

Результати дослідження та їх обговорювання. В табл. 1 представлено результати визначення індексу Грін-Вермільона у хворих на пародонтит, яких піддавали комплексному лікуванню з використанням зубного еліксиру "Грейпфрутовий". Як видно з даних табл. 1, у хворих на пародонтит значно зростає гігієнічний індекс, що свідчить про незадовільний стан оральної гігієни. Через 15 днів лікування цей індекс суттєво знижується.

В табл. 2 представлено результати визначення індексу РМА, який відображає інтенсивність і розповсюдженість запальних процесів в пародонті.

Таблиця 1

**Результати визначення гігієнічного індексу Грін-Вермільона
у хворих на генералізований пародонтит**

№ групи	Групи	Кількість, n	Гігієнічний індекс		
			I дослідження	II дослідження	III дослідження
1	Здорові	15	$0,22 \pm 0,02$	–	$0,24 \pm 0,02$
2	Основна група	19	$3,40 \pm 0,11$ $p < 0,001$ $p_1 > 0,4$	$0,40 \pm 0,05$ $p < 0,05$ $p_1 < 0,001$	$0,58 \pm 0,08$ $p < 0,01$ $p_1 < 0,001$ $p_2 < 0,001$
3	Група порівняння	16	$3,31 \pm 0,12$ $p < 0,001$	$1,15 \pm 0,10$ $p < 0,001$	$1,68 \pm 0,15$ $p < 0,001$ $p_2 < 0,001$

Примітка. p – показник достовірності різниці з групою здорових; p_1 – показник достовірності різниці з групою порівняння; p_2 – показник достовірності різниці з I дослідженням.

Таблиця 2

**Результати визначення індексу РМА
у хворих на генералізований пародонтит**

№ групи	Групи	Кількість, n	Індекс РМА		
			I дослідження	II дослідження	III дослідження
1	Здорові	15	$3,0 \pm 0,2$	–	$3,5 \pm 0,3$
2	Основна група	19	$52,5 \pm 2,9$ $p < 0,001$ $p_1 > 0,7$	$12,0 \pm 2,4$ $p < 0,001$ $p_1 < 0,001$	$18,3 \pm 2,6$ $p < 0,001$ $p_1 < 0,05$ $p_2 < 0,001$
3	Група порівняння	16	$51,8 \pm 3,0$ $p < 0,001$	$26,8 \pm 2,3$ $p < 0,001$	$30,6 \pm 3,1$ $p < 0,001$ $p_2 < 0,001$

Примітка: p – показник достовірності різниці з групою здорових; p_1 – показник достовірності різниці з групою порівняння; p_2 – показник достовірності різниці з I дослідженням.

Таблиця 3

Результати визначення індексу кровотечі з ясен (за Мюллеманном)
у хворих на генералізований пародонтит

№ групи	Групи	Кількість, n	Індекс кровотечі		
			I дослідження	II дослідження	III дослідження
1	Здорові	15	$0,2 \pm 0,2$	—	$0,3 \pm 0,3$
2	Основна група	19	$1,75 \pm 0,08$ $p < 0,001$ $p_1 > 0,8$	$0,40 \pm 0,05$ $p > 0,1$ $p_1 < 0,001$	$0,59 \pm 0,06$ $p > 0,05$ $p_1 < 0,01$ $p_2 < 0,001$
3	Група порівняння	16	$1,72 \pm 0,09$ $p < 0,001$	$0,88 \pm 0,07$ $p < 0,05$	$0,97 \pm 0,09$ $p < 0,05$ $p_2 < 0,05$

Примітка: p – показник достовірності різниці з групою здорових; p_1 – показник достовірності різниці з групою порівняння; p_2 – показник достовірності різниці з I дослідженням.

В табл. 3 представлені результати визначення індексу кровотечі, ясен. У здорових людей кровотеча з ясен практично відсутня. За умов генералізованого пародонтиту кровотеча виявляється практично у всіх хворих. При лікуванні рівень кровотечі знижується в 2 рази в групі порівняння, а в основній групі в 4,3 рази.

У хворих на пародонтит ми не знайшли суттєвих змін в показниках нестимульованої і сти-

мульованої саливації.

В табл. 4 і 5 представлено результати визначення рівня маркерів запалення – концентрації МДА і ЗПА. Як видно з цих даних, у хворих на пародонтит значно зростає в слині рівень МДА і ЗПА, які знижуються практично до норми в основній групі і достовірно вищі в групі порівняння.

Таблиця 4

Результати визначення концентрації МДА в нестимульованій слині
хворих на генералізований пародонтит I ступеню

№ групи	Групи	Кількість, n	МДА, мкмоль/л		
			I дослідження	II дослідження	III дослідження
1	Здорові	15	$0,34 \pm 0,04$	—	$0,36 \pm 0,04$
2	Основна група	19	$1,25 \pm 0,11$ $p < 0,001$ $p_1 > 0,8$	$0,51 \pm 0,07$ $p > 0,05$ $p_1 < 0,01$	$0,40 \pm 0,05$ $p > 0,1$ $p_1 < 0,01$ $p_2 < 0,001$
3	Група порівняння	16	$1,27 \pm 0,18$ $p < 0,001$	$0,88 \pm 0,09$ $p < 0,001$	$0,79 \pm 0,08$ $p < 0,001$ $p_2 < 0,05$

Примітка: p – показник достовірності різниці з групою здорових; p_1 – показник достовірності різниці з групою порівняння; p_2 – показник достовірності різниці з I дослідженням.

Таблиця 5

Результати визначення концентрації ЗПА в нестимульованій слині
хворих на генералізований пародонтит I ступеню

№ групи	Групи	Кількість, n	ЗПА, мк-кат/л		
			I дослідження	II дослідження	III дослідження
1	Здорові	15	$5,12 \pm 0,42$	—	$5,24 \pm 0,50$
2	Основна група	19	$13,48 \pm 0,95$ $p < 0,001$ $p_1 > 0,5$	$7,99 \pm 0,85$ $p < 0,05$ $p_1 > 0,1$	$5,29 \pm 0,48$ $p > 0,5$ $p_1 < 0,05$ $p_2 < 0,001$
3	Група порівняння	16	$12,87 \pm 0,98$ $p < 0,001$	$9,34 \pm 0,86$ $p < 0,001$	$7,22 \pm 0,61$ $p < 0,05$ $p_2 < 0,001$

Примітка: p – показник достовірності різниці з групою здорових; p_1 – показник достовірності різниці з групою порівняння; p_2 – показник достовірності різниці з I дослідженням.

Таким чином, включення в комплекс лікувальних заходів у хворих на пародонтит зубного еліксиру "Грейпфрутовий" справляє позитивну дію на тканини пародонту, що дає підстави рекомендувати цей еліксир для широкого застосування в пародонтології.

Висновки: 1. Застосування в комплексі лікувальних заходів у хворих на генералізований пародонтит полоскань порожнини рота зубним еліксиром "Грейпфрутовий" дозволяє нормалізувати показники гігієнічного індексу, індексу РМА та індексу кровотечі з ясен.

2. Зубний еліксир "Грейпфрутовий" знижує рівень в слині маркерів запалення – МДА і ЗПА.

3. Отримані дані дозволяють рекомендувати зубний еліксир "Грейпфрутовий" для лікування і профілактики пародонтита.

Список літератури

1. **Зубачик В.М., Двудіт І.П., Левицький А.П.** Вплив біофлавоноїдів апельсина на стан тканин порожнини рота за умов експериментального пародонтиту // Новини стоматології. – 2006. – № 4 (49). – С. 38-40.
2. **Зубачик В.М., Двудіт І.П., Левицький А.П.** Вплив зубних еліксирів з вмістом екстракту цитрусових на стан антиоксидантно-прооксидантних систем ясен і сироватки крові щурів при перекисному пародонтиті // Експериментальна та клінічна фізіологія і біохімія. – 2008. – № 4. – С. 24-27.
3. **Левицький А. П., Макаренко О. А., Двудіт І.П.** Вплив екстрактів цитрусових на запальний процес у пародонті при експериментальному пародонтиті // Одеський медичний журнал. – 2008. – № 5 (109). – С. 12-14.
4. **Стоматологічна профілактика у дітей.** / Хоменко Л.О., Шматко В.І., Остапко О.І., Ю Біденко Н.В., Антонішин Б.В., Пушенко А.І., Лихота Т.Ф., Голубева І.М.: Навч. посібник. – К.: КДО, 1993. – 192 с.
5. **Машенко І.С.** Болізни пародонта. – Днепропетровск: КОЛО, 2003. – 272 с.
6. **Левицький А.П., Макаренко О.А., Россаханова Л.Н.** Саливация у здоровых лиц разного возраста и у стоматологических больных // Вісник стоматології. – 2005. – Спец. вип., № 2. – С. 7-8.
7. **Стальная И.Д., Гаришвили Т.Г.** Метод определения малонового диальдегида с помощью тиобарбитуровой кислоты. В кн.: "Современные методы в биохимии". – М.: Медицина, 1977. – С. 66-68.
8. **Калликренны** и неспецифические протеазы в слюне больных язвенной болезнью желудка и двенадцатиперстной кишки / Левицкий А.П., Коновец В.М., Львов И.Ф., Барабаш Р.Д., Володкина В.В // Вопросы медицинской химии. – 1973. – Т. 19, № 6. – С. 633-638.

УДК 616-07+364.048.6:616.314.18-002+616-06

О. В. Юрис

БелМАПО, г. Минск

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДОВ ДИАГНОСТИКИ ОККЛЮЗИОННЫХ ВЗАИМООТНОШЕНИЙ В РЕАБИЛИТАЦИИ ПАЦИЕНТОВ С БОЛЕЗНЯМИ ПЕРИОДОНТА

Поиск наиболее эффективных методов диагностики, профилактики и лечения заболевания тканей периодонта остается актуальной проблемой в современной стоматологии. Известно, что в развитии заболевания ведущую роль играют местные факторы: микрофлора зубного налета, дефицит местного иммунитета, многообразные травматические факторы. Особое место среди них занимает функциональная травматическая перегрузка периодонта. Отсутствие внимания к проблеме окклюзионных взаимоотношений - распространенное явление при лечении пациентов с болезнями периодонта, которые требуют комплексного и междисциплинарного подхода, с последующим реабилитационно - профилактическим этапом.

Ключевые слова: окклюзионные взаимоотношения, травматическая окклюзия, суперконтакт, окклюдодиаграмма.

О. В. Юрис

БілМАПО, м. Мінськ

ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ ДІАГНОСТИКИ ОКЛЮЗІЙНИХ ВЗАЄМИН В РЕАБІЛІТАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ З ХВОРОБАМИ ПЕРІОДОНТУ

Пошук найбільш ефективних методів діагностики, профілактики і лікування захворювання тканин періодонта залишається актуальною проблемою в сучасній стоматології. Відомо, що в розвитку захворювання провідну роль грають місцеві чинники: мікрофлора зубного нальоту, дефіцит місцевого імунітету, багатообразні травматичні чинники. Особливе місце серед них займає функціональне травматичне перевантаження періодонту. Відсутність уваги до проблеми оклюзійних взаємин - поширене явище при лікуванні пацієнтів з хворобами періодонту, які вимагають комплексного і міждисциплінарного підходу, з подальшим реабілітаційним - профілактичним етапом.

Ключові слова: оклюзійні взаємини, травматична окклюзія, суперконтакт, окклюдодіаграма.

Надійшла 16.02.09.

